

Nyhetsbrev från Bryssel

Mars 2022

1. EU-krönikan
2. "RepowerEU"- EU:s plan för säker och hållbar energi
3. Massflyktsdirektivet
4. Sanktionerna mot Ryssland
5. Swift- ett kommunikationssystem för finansiella institutioner
6. Brysselkuriosa - stormöten i Bryssel

1. EU-krönikan

Ibland känns det nästan lite fel att vardagen lunkar på i vanlig takt samtidigt som Rysslands invasion av Ukraina fortsätter i en annan del av Europa. Men det känns ändå på något sätt meningsfullt att mycket av arbetet på EU-nivå just nu handlar om vad som kan göras för att stöda Ukraina framöver. I det sammanhanget handlar mycket om energi. Det är uppenbart att EU har gjort sig allt för beroende av rysk energi och nu måste man komma till rätta med det. Att öka andelen förnyelsebara energikällor för att göra oss helt oberoende av all rysk gas vore såklart det optimala, men det tar tid. Och just tid är något vi inte riktigt har. Varje dag som vi fortsätter importera rysk energi så hjälper vi till att fylla Putins krigskassa och så kan det helt enkelt inte fortsätta.

Kommissionen har redan presenterat ett antal förslag för att minska vårt beroende av rysk energi och om det kan du läsa mer i detalj i det här nyhetsbrevet. Man kan generellt säga att den tragiska verkligheten att det faktiskt pågår ett krig i Europa verkligen börjar synas i såväl politiken som folks vardag. Det kommer krävas uppoffringar från alla delar av samhället och det kommer inte bli enkelt. Samtidigt finns det i alla fall just nu en stor sammanhållning bland Europas länder. Låt oss hoppas att det här håller i sig för nu behövs ett enat EU mer än på mycket länge.

Det är på något sätt intressant att se hur nyhetsflödet i princip klarar av att hantera en stor fråga i taget. Under lång tid har de flesta rubriker handlat om Covid men ända sedan Rysslands fullskaliga invasion av Ukraina inleddes har allas blickar riktats ditåt. I Bryssel är dock Coronarestriktionerna äntligen i princip borta. Munskydd används fortfarande i kollektivtrafiken men "coronapassen" är de-aktiverade sedan ett par veckor och allt har öppnat upp igen. Även rådet börjar återgå till vanliga rutiner så vi kommer äntligen ha tillgång till möten som vanligt igen. Det är mycket efterlängtat att åter igen kunna sitta med runt bordet när viktiga frågor för Åland behandlas där.

Den vardagslunk som jag prata om i början av nyhetsbrevet börjar alltså sakta se ut som den gjorde innan pandemin. Just det känns inte annat än bra.

Sköt om er där hemma så hörs vi igen i april.

Anton Nilsson
Landskapsregeringens representant till EU

2. "REpowerEU"- EU:s plan för säker och hållbar energi

Energipriserna i Europa är på rekordhöga nivåer. Orsakerna till de höga energipriserna var till en början bland annat ökad efterfrågan som uppstod i samband med den ekonomiska återhämtningen från Covid19-pandemin. I samband med Rysslands invasion av Ukraina så ökade osäkerheten på energimarknaden, vilket är en ytterligare faktor till att energipriserna håller sig höga. Ryssland är en av Europas största leverantör av energikällan gas och i samband med invasionen så är det osäkert hur leveranserna från Ryssland till Europa kommer att fortsätta. Just nu är Europas gaslager fyllda till ungefär 30%, vilket beräknas räcka till slutet på vintern. Det gör alltså Europa mycket utsatta vid ett plötsligt stopp av leveranserna från Ryssland, något som kan utnyttjas. Man hoppas därför kunna fylla upp gaslagren till 90% senast 1 oktober. Man vill också införa lagkrav på att gaslagringsnivåer ska vara minst 80% nästa vinter och de kommande åren ska kravet höjas till 90%.

I planen som kommissionen kallar för [RepowerEU](#) vill man minska gasberoendet från Ryssland genom att sprida ut importen av gas så att man istället importerar gasen från flera olika länder. Detta vill man försöka uppnå i god tid före 2030 och man hoppas på att redan i slutet på detta år minska EU:s efterfrågan på rysk gas med två tredjedelar jämfört med förra årets import av gas från Ryssland. 2021 kom ungefär 45% av EU:s totala gasimport från Ryssland så Europas energiberoende till Ryssland är stort.

I andra delen av RepowerEU vill man satsa på förnybara energikällor och ökad energieffektivitet för att minska beroendet av fossila energikällor, vilket innebär att även energiberoendet till Ryssland minskar. I planen vill kommissionen uppmuntra till utbyggnad av solkraft, vindkraft och värmepumpar. Konkret föreslår kommissionen till exempel att 10 miljoner värmepumpar ska installeras i Europa för att minska familjers gasberonde och sänka deras energikostnader.

Kommissionen har presenterat flera förslag för att hjälpa medlemsstaterna hantera höga energipriser samt skydda företag och konsumenter från höga energipriser. Redan i oktober 2021 presenterade kommissionen några verktyg som medlemsstaterna kan använda för att skydda sårbara konsumenter och företag. Till verktygen hör till exempel energisubventioner, skattesänkningar och åtgärder för att undvika avstängningar av energinätet. Kommissionen säger också att medlemsstaterna under det nuvarande läget kan använda sig av reglerade energipriser för sårbara konsumenter, hushåll och mikroföretag. Andra verktyg som medlemsstaterna kan använda sig av är till exempel möjligheter att betala ut kortsiktiga statsstöd till utsatta företag eller möjligheten att använda intäkter från utsläppshandeln för att hjälpa hushållen.

Energikommissionär Kadri Simson och kommissionens vice-ordförande Frans Timmermans som är ansvarig för den gröna given.

3. Massflyktsdirektivet

I samband med konflikterna under 90-talet i vad som då var Jugoslavien uppstod behovet av speciella verktyg för att kunna hantera stora mängder människor på flykt. Detta resulterade i att man 2001 inom EU presenterade ett massflyktsdirektiv som innehåller en rad verktyg för att hantera stora mängder människor på flykt och för att underlätta för de nationella asylsystemen. Direktivet är dock i vanliga fall vilande men kan aktiveras vid särskilda händelser.

I samband med Rysslands invasion av Ukraina aktiverades [massflyktsdirektivet](#) (engelska) för första gången någonsin för att kunna hjälpa och hantera den stora mängden människor som är på flykt från Ukraina.

Orsaken till att man vill skapa ett direktiv med minimikrav på EU-nivå istället för att varje land själva ska hitta lösningar på denna typ av händelser är två delad. Den första delen är att man vill minska skillnaderna mellan EU-ländernas politik när gäller behandlingen av människor vid en allvarlig situation som den vi är i just nu. Den andra orsaken är man vill jämna ut fördelning av människor mellan medlemsstaterna vid denna typ av situationer och bidra till solidaritet mellan medlemsstaterna.

För den enskilda personen innebär massflyktsdirektivet att man får ett tillfälligt uppehållstillstånd i EU i minst ett år med möjlighet till förlängningen med 2 år. Det är värt att notera att det tillfälliga uppehållstillståndet inte innebär ett permanent uppehållstillstånd utan ett sådant kan man söka i en separat process.

Med ett tillfälligt uppehållstillstånd har man rätt till olika förmåner och rättigheter i EU:

- Tillgång till arbete
- Tillgång till boende eller bostad
- Tillgång till social trygghet eller medel för uppehälle
- Tillgång till medicinsk behandling
- Tillgång till utbildning för minderåriga
- Möjligheter till familjeåterförening under vissa omständigheter och garantier för tillgång till det normala asylförfarandet.

Kommissionens huvudbyggnad Berlaymont upplyst i Ukrainas färger.

4. Sanktionerna mot Ryssland

Sanktioner är ett utrikes- och säkerhetspolitiskt verktyg som EU använder för att förändra politik som riskerar att hota internationell säkerhet eller fred. En sanktion kan till exempel vara att man begränsar import och export av vissa varor. Sanktioner kan riktas mot till exempel regeringar utanför EU eller mot enskilda personer som stöder den politik som sanktionerna är riktade mot. EU arbetar vanligtvis för att deras sanktioner ska ha så liten negativ effekt som möjligt för vanliga människor i det landet som sanktionerna är riktade mot. Ryssland har fått och får fortfarande hårda sanktioner riktade mot sig på grund av deras invasion av Ukraina och jag tänkte därför göra en sammanställning på några av de sanktionerna som riktats från EU mot Ryssland. Belarus har också fått sanktioner riktade mot sig, bland annat eftersom landet stöder och hjälper Ryssland och dess invasion av Ukraina.

Genom sanktioner kan man begränsa eller förbjuda import och export av vissa varor. Importsanktioner riktas oftast mot varor och produkter som är en viktig inkomstkälla för den sanktionerade staten. Till exempel är olja, gas, järn- och stålprodukter viktiga inkomstkällor för Ryssland. EU har infört importförbud mot järn- och stålprodukter med ursprung från Ryssland eller som transporteras från Ryssland. EU har också infört sanktioner för export av lyxprodukter som överstiger ett värde på 300 euro till Ryssland. Exportsanktioner riktas ofta mot varor som är viktiga för den sanktionerade staten till exempel teknologi som den sanktionerade staten behöver. EU har infört exportförbud mot teknologi till Ryssland som används inom militär- och försvarsindustrin samt teknologi till energisektorn som är en viktig inkomstkälla för Ryssland. Man har också infört omfattande sanktioner mot investeringar i energisektorn i Ryssland.

Inom bank-, finans och försäkringssektorn har EU valt att sanktionera ryska tillgångar till exempel genom att frysa obligationer, säkerheter, aktier och kryptovalutor. Man har också valt att stoppa försäljning, export och överföring av eurosedlar till Ryssland. Sedan har man också valt att utesluta ett antal banker ur Swift som är ett kommunikationssystem för banker som möjliggör transaktioner av pengar mellan banker runt om i världen (se längre ner i nyhetsbrevet).

Sanktioner mot personer innebär att den sanktionerade personens tillgångar som finns i unionen blir frysta och att personen måste avsäga alla affärsverksamhet kopplat till med dem. EU har sanktionerat flera personer som till exempel politiker och affärsmän vars företag är i en sektor som är viktig för den ryska ekonomin och regeringen.

Andra typer av sanktioner som riktats från mot Ryssland är begränsningar för ryska flygplan att från flyga över, starta och landa i EU. Sedan har man också valt att avbryta sändningarna av ryska Tv-kanalerna "Sputnik" och "Russia today" i EU.

Totalt sett är alltså sanktionspaketet som EU just nu har i kraft mot Ryssland mycket omfattande.

Läs mer [här](#) och [här](#)!

Volodymyr Zelensky deltar via länk på ett möte i Europaparlamentet.

5. Swift – Ett kommunikationssystem för finansiella institutioner

Uteslutande av vissa ryska banker från Swift har varit en av de sanktionerna som har riktats mot Ryssland. Swift nämndes tidigare i nyhetsbrev, men jag tänkte göra en kort redogörelse om vad Swift är och vad ett uteslutande från Swift innebär för Ryssland och ryska banker.

Swift är ett globalt kommunikationssystem som grundades 1973 av 239 för banker från 15 olika länder. Kommunikationssystemet möjliggör transaktioner dygnet runt mellan banker och finansiella institutioner över hela världen. Idag sträcker sig Swifts nätverk till över 200 länder och används av över 11000 institutioner. Dagligen skickas över 40 miljoner meddelanden på Swift-nätverket, som använder sig av IBAN- nummer och BIC-koder för att rätt användare ska få sina pengar. Då Swift:s huvudkontor ligger i Belgien så lyder det under belgisk lag och EU-rätten, vilket innebär att sanktionerna som EU inför påverkar Swift. Detta har inneburit att till exempel flera ryska banker har uteslutits från Swift i samband mot sanktionerna mot Ryssland.

Ett uteslutande från Swift för ryska banker är en av de tyngsta sanktionerna som kunde riktas mot Ryssland, deras utrikeshandel och den ryska ekonomin. Genom att utesluta banker från Swifts kommunikationssystem så försvåras betalningar med utländska företag och banker. Det innebär att Ryssland får det svårt att ta betalt för gas och olja som är en viktig inkomstkälla för dem. Sanktionens tyngd kan också vara en orsak till att man väntade något med att införa sanktionen om uteslutande av ryska banker från Swift, eftersom man då får ett litet förhandlingsutrymme plus att man inte spelat ut alla sina kort på en gång.

Läs mer [här!](#)

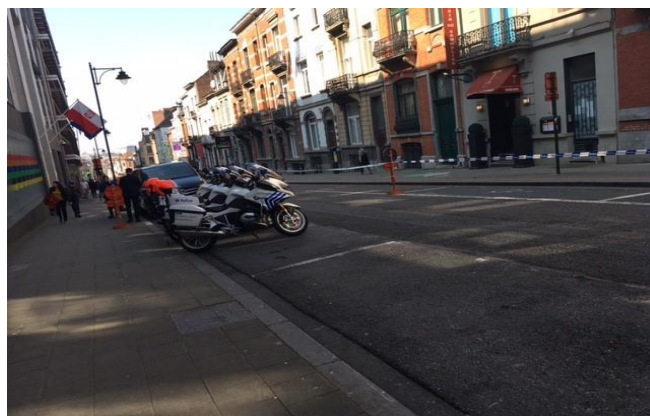

6. Brysselkuriosa – Stormöten i Bryssel

Det är ofta stora möten i Bryssel med höjdare från världens alla hörn men torsdagen 24.3 var, till och med brysselmått mätt, en speciell dag. Då hölls det tre stora möten, som även USA:s president Joe Biden medverkade på, i Bryssel. Det var såväl NATO som G7 som det Europeiska rådet som möttes och alla möten fokuserade på det pågående kriget i Ukraina.

I samband möten på denna nivå så höjs säkerhetsnivån här generellt i stan, men speciellt runt EU-kvarterna där också den åländska representationen ligger. Denna gång var det lite extra säkerhet då USA:s president också var på plats. Detta märker man genom att det är knepigt att ta sig fram i på grund av avsprängningar och fler poliser ute på gatorna. Detta fick jag se till exempel när skulle gå för att köpa min klassiska lunch-Tikka-Masala från matbutiken. Vid lunchtid börja jag gå matbutiken som ligger ett stenkast bort från kontoret, men jag kom inte längre en halvvägs innan jag var tvungen att vända om på grund av avspärningar. Så jag fick börja fundera på alternativ lunchmöjligheter. Det löste sig dock till slut och jag blev mätt och belåten.

Nedan kommer det lite bilder från torsdagen 24.3 för att visa hur det kan se ut i Bryssel under toppmöten. Bilderna är tagna från kontoret eller i området kring kontoret.

Håll ögonen öppna för nästa nyhetsbrev i april!

Januaris nyhetsbrev hittas [här!](#)

Februaris nyhetsbrev hittas [här!](#)

Mejlet skickas av Ålands landskapsregerings representant i Bryssel. Tanken är att mejlet ska sammanlänka ålänningar med EU-frågor på agendan. Hör av er om ni har frågor eller specifika EU-ärenden ni vill att vi bevakar.

Ni når oss via:

anton.nilsson@formin.fi & john.johansson@formin.fi